

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ ΕΠΙΛΕΚΤΑ ΣΑΤΙΡΙΚΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

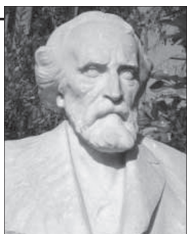
ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΠΥΡΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ARS BREVIS / ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ

Γεώργιος Σουρής

[2 Φεβρουαρίου 1853

– 26 Αυγούστου 1919]

Ο Γεώργιος Σουρής ήταν ένας από τους σπουδαιότερους σατιρικούς ποιητές της νεότερης Ελλάδας, έχοντας χαρακτηριστεί ως «σύγχρονος Αριστοφάνης».

Γεννήθηκε το 1853 στην Ερμούπολη της Σύρου. Η οικογένειά του ήταν εύπορη και ο πατέρας του ήθελε να τον κάνει παπά.

Όταν η οικογένειά του χρεωκόπησε, ο πατέρας του τον έστειλε υπάλληλο στο κατάστημα ενός θείου του σιτέμπορου στη Ρωσία. Ο Σουρής όμως, ξεκίνησε να γράφει κρυφά τους στίχους του στα κατάστιχα και μετά από δύο μήνες αποχώρησε. Όταν ήλθε στην Αθήνα γράφτηκε στη - Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ωστόσο, δεν κατόρθωσε να πάρει πτυχίο μετά την απόρριψή του από τον καθηγητή του Σιμτέλο στο μάθημα της μετρικής, κατ' άλλους στα Λατινικά, γεγονός που του στοίχισε πολύ, όπως διαπιστώνεται στους εκδικητικούς στίχους που έγραψε για την περίπτωση.

Για να κερδίσει τον επιούσιο, παρέδιδε μαθήματα και δημοσιογραφούσε.

Όπως σημείωνε τότε ο Σπύρος Μελάς, ο Σουρής είχε πλούσια πνευματικά προσόντα και πλούτο γνώσεων, με συνέπεια να καταστεί εξάιρετος δημοσιογράφος της έμμετρης σάτιρας των γεγονότων της εποχής.

Οι πρώτοι σατιρικοί του στίχοι δημοσιεύθηκαν στα περιοδικά *"Ασμοδαίος"*, *"Μή χάνεσαι"* του Βλάση Γαβριηλίδη και *"Ραμπαγός"*.

Στις 2 Απριλίου 1883, σε ηλικία 30 ετών έβγαλε το πρώτο φύλλο της εφημερίδας του, που ο Γεώργιος Δροσίνης τη βάφτισε *"Ρωμπός"*, που ήταν μια έμμετρη εβδομαδιαία σατιρική εφημερίδα. Τον Αύγουστο έδωσε εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο, αλλά κόπηκε «μετά πολλών επαίνων», όπως σατιρίζει, στη μετρική. Ο *"Ρωμπός"* κυκλοφόρησε ως τις 17 Νοεμβρίου 1918 (τελευταίο φύλλο), λίγο πριν το θάνατο του Σουρή, για 36 χρόνια και 8 μήνες, σε 1.444 συνολικά τεύχη και 2 παραρτήματα. Το 1900, στο Δημοτικό Θέατρο των Αθηνών, παρουσιάστηκαν με επιτυχία οι *«Νεφέλες»* του Αριστοφάνους, σε έμμετρη απόδοσή του. Έγραψε και αρκετές έμμετρες κωμωδίες, οι οποίες καυτηρίαζαν τα κακώς κείμενα της εποχής.

Το έργο του χαρακτηριζόταν από την ποιητική του γονιμότητα και την πληθώρα των στίχων του. Έγραφε πάντα καλοπροαίρετα σχολιάζοντας το λαό, τους άρχοντες, τους Βασιλείς, χωρίς ωστόσο να βρίζει. Συχνά αυτοσαρκαζόταν και έξοχο δείγμα αυτοσαρκασμού είναι το ποίημα *«Η Ζωγραφιά μου»*. Η γλώσσα του είναι μικτή. Χρησιμοποιεί πολύ τη δημοτική, αλλά συχνά στα ποιήματά του υπάρχουν αρκετές λόγιες λέξεις και φράσεις, για λόγους είτε μετρικούς είτε σατιρικούς. Είχε άλλωστε συγκρουστεί εντονότατα με τον Ψυχάρη και τους μαχητικούς δημοτικιστές των αρχών του 20ού αιώνα.

Ο Γ. Σουρή παντρεύτηκε το 1881, σε ηλικία 28 ετών, την Μαρή Κωνσταντινίδα, από τη Χίο, του γένους Αργέ-

ντη Ροδοκανάκη, με την οποία και πέρασε μια ευτυχισμένη ζωή αποκτώντας πέντε παιδιά. Η γυναίκα του επέμενε πως είχε έξι, συμπεριλαμβάνοντας και τον σύζυγό της που "καθώς ήταν αδέξιος και ανέμελος" είχε πραγματική ανάγκη μητρικής στοργής και φροντίδας.

Ο Γ. Σουρής πέθανε το 1919 στο Νέο Φάληρο και κηδεύτηκε δημοσία δαπάνη με τιμές στρατηγού.

ΔΙΑΤΗΡΗΘΗΚΕ Η ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ.
ΜΟΝΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΗΤΑΝ Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΤΟΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟ
ΠΟΛΥΤΟΝΙΚΟ ΣΕ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟ.

[Ὡ Ελλάς, ηρώων χώρα]

Ποιος εἶδε κράτος λιγοστό
σ' ὅλη τη γῇ μοναδικό,
εκατό να εξοδεύει
και πενήντα να μαζεύει;

Να τρέφει ὅλους τους αργούς,
νά 'χει επτά Πρωθυπουργούς,
ταμείο δίχως χρήματα
και δόξης τόσα μνήματα;

Νά 'χει κλητήρες για φρουρά
και να σε κλέβουν φανερά,
κι ενώ αυτοί σε κλέβουνε
τον κλέφτη να γυρεύουνε;

Ὅλα σ' αὐτή τη γῇ μασκαρευτήκαν
ονείρατα, ελπίδες και σκοποί,
οι μούρες μας μουτσούνες εγινήκαν
δεν ξέρομε τί λέγεται ντροπή.

Σπαθί αντίληψη, μυαλό ξεφτέρι,
κάτι μισόμαθε κι ὅλα τα ξέρει.
Κι ἀπό προσπάππου κι ἀπό παππού
συγχρόνως μπούφος και αλεπού.

Θέλει ἀκόμα -κι αὐτό εἶναι ωραίο-
να παριστάνει τον ευρωπαϊό.
Στα δυό φορώντας τα πόδια που 'χει
στο 'να λουστρίνι, στ' ἄλλο τσαρούχι.

Σουλούπι, μπόϊ, μικρομεσαίο,
ύφος του γόη, ψευτομοιραίο.
Λίγο κατσούφης, λίγο γκρινιάρης,
λίγο μαγκούφης, λίγο μουντάρης.

Και ψωμοτύρι και για καφέ
το «δε βαρυέσαι» κι «ωχ αδερφέ».
Ωσάν πολίτης, σκυφτός ραγιάς
σαν πιάσει πόστο: δερβέναγας.

Δυστυχία σου, Ελλάς,
με τα τέκνα που γεννάς!
ὦ Ελλάς, ηρώων χώρα,
τι γαιῖδάρους βγάζεις τώρα;

Εις την Πατρίδα

Ελλάς πατρίς μου, δεν σ' αγαπώ,
για σε δεν καίω κι' εγώ λιβάνι,
πάντα για σένα κακά θα 'πω,
κι' ούτε σου πλέκω ποτέ στεφάνι.
Όμως συγχώρει τον μισητόν,
πατρίς γλυκεία και τροφοδότις,
κι' εις τόσο πλήθος πατριωτών
ας ήναι κι' ένας μη πατριώτης.

Ο Ρωμηός

Στον καφενέ απ' έξω σαν μπέης ξαπλωμένος,
του ήλιου τις ακτίνες αχόρταγα ρουφώ,
και στών εφημερίδων τα νέα βυθισμένος,
κανέναν δεν κοιτάζω, κανέναν δεν ψηφώ.

Σε μία καρέκλα τόνα ποδάρι μου τεντώνω,
το άλλο σε μίαν άλλη, κι ολίγο παρεκεί
αφήνω το καπέλο, και αρχινώ με τόνο
τους υπουργούς να βρίζω και την πολιτική.

Ψυχή μου! τι λιακάδα! τι ουρανός ! τι φύσις !
αχνίζει εμπροστά μου ο καιμακλής καφές,
κι εγώ κατεμπνευσμένος για όλα φέρνω κρίσεις,
και μόνος μου τις βρίσκω μεγάλες και σοφές.

Βρίζω Εγγλέζους, Ρώσους, και όποιους άλλους θέλω,
και στρίβω το μουστάκι μ' αγέρωχο πολύ,
και μέσα στο θυμό μου κατά διαόλου στέλλω
τον ίδιον εαυτό μου, και γίνομαι σκυλί.

Φέρνω τον νούν στον Διάκο και εις τον Καραίσκο,
κατενθουσιασμένος τα γένια μου μαδώ,
τον Έλληνα εις όλα ανώτερο τον βρίσκω,
κι απάνω στην καρέκλα χαρούμενος πηδώ.

Την φίλη μας Ευρώπη με πέντε φασκελώνω,
απάνω στο τραπέζι τον γρόθο μου κτυπώ...
Εχύθη ο καφές μου, τα ρούχα μου λερώνω,
κι όσες βλαστήμιες ξέρω αρχίζω να τις πω.

Στον καφετζή ξεσπάω... φωτιά κι εκείνος παίρνει.
Αμέσως άνω κάτω του κάνω τον μπουφέ,
τον βρίζω και με βρίζει, τον δέρνω και με δέρνει,
και τέλος... δεν πληρώνω δεκάρα τον καφέ.

Ο Ρωμηός Στον Παράδεισο

Θεούλη μου, τι σου 'λθε να μ' αγιάσεις;
νομίζεις πως θα μ' έμελλε καθόλου,
αν ήθελες κι εμένα να κολάσεις
και μ' έστελνες παρέα του διαβόλου;
Μ' αρέσει ο Παράδεισος, αλήθεια,
χωρίς δουλειά σκοτώνω το καιρό
βλέπω αγίους γύρω μου σωρό,
διαβάζω συναξάρια, παραμύθια,
κι ακούω και τραγούδια θεϊκά,
μα, έλα που δεν έχετε συνήθεια,
να λέτε κι ένα δυο πολιτικά!
Συ κυβερνάς για πάντα με γαλήνη
κι ώρα απ' το θρόνο σου δε πέφτεις...
Ας ήταν δυνατόν Θεός να γίνει
και άλλος σαν εσένα, λίγο ψεύτης,
να μοιρασθεί των ουρανών τ' ασκέρι,
να πάνε και μ' εκείνον οι μισοί,
να 'ρχεται αυτός, να πέφτεις συ,
να γίνεται λιγάκι ντραβέρι...
Μα όλα εδώ είναι τακτικά,
ο ουρανός Θεό εσένα ξέρει,
και δε μιλούν πολιτικά!
Εδώ που μ' ησυχία όλοι ζούνε,
για μένα είναι κόλαση μεγάλη,
πολιτικά τ' αυτιά μου ας ακούνε,

κι ας είμαι και στη κόλαση, χαλάλι!
Αν είχες εις το νου να με κολάσεις,
και μ' έφερες κοντά σου για ποινή,
να! κόλαση για 'με αληθινή...

Μα, φθάνει πια, Θεέ μου, μη με σκάσεις,
και διώξε με στο λέω παστρικά,
γιατί αλλιώς στιγμή δε θα 'συχάσεις...
Μονάχος θα μιλώ πολιτικά!